



EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

---

*Istungidokument*

---

13.1.2010

B7-0021/2010

## **RESOLUTSIOONI ETTEPANEK**

välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja avalduse alusel

vastavalt kodukorra artikli 110 lõikele 2

Olukord Jeemenis

**Fiorello Provera, Lorenzo Fontana, William (The Earl of) Dartmouth**  
fraktsiooni EFD nimel

**Euroopa Parlamendi resolutsioon olukorra kohta Jeemenis**

*Euroopa Parlament,*

- võttes arvesse nõukogu 27. oktoobri 2009. aasta järeldusi Jeemeni kohta;
  - võttes arvesse eesistujariigi poolt Euroopa Liidu nimel 27. oktoobril 2009 tehtud avaldust halveneva julgeolekuolukorra kohta Jeemenis;
  - võttes arvesse Euroopa Ühenduse strateegiadokumenti Jeemeni kohta ajavahemikuks 2007–2013;
  - võttes arvesse avaldust, mille tegi Euroopa Parlamendi Pärsia lahe riikide ja Jeemeniga suhtlemise delegatsiooni juhi kohusetäitja Tobias Pflüger pärast delegatsiooni juhatuse visiiti Jeemenisse 22.–25. veebruaril 2009;
  - võttes arvesse kodukorra artikli 110 lõiget 2,
- A. arvestades, et Nigeeria terrorist Umar Farouk Abdulmutallab, kes üritas 25. detsembril 2009. aastal õhkida Detroiti kohal lennukit, sai väljaõppe Jeemeni Al Qaeda laagris;
- B. arvestades, et julgeolekuolukorra edasise halvenemise korral Jeemenis võib riik osutada piirkonna terroristlikele ja mässuliste rühmadele, eeskätt Al Qaeda, varjupaigaks, kus nad saavad kavandada, korraldada ja toetada järgmisi terroristlikke operatsioone;
- C. arvestades, et alates 2007. aastast on Jeemenis torustikele, naftarajatistele, valitsushoonetele, saatkondadele (sealhulgas Itaalia ja Ameerika Ühendriikide saatkonnale), laevadele ja turistide vastu korraldatud üle 30 terrorirünnaku; arvestades, et Jeemeni võimud ei ole pärast 2000. aastal USS Cole'ile tehtud rünnakut suutnud seda terroriakti uurida ning on võimaldanud Al Qaedaga seotud kahtluselustel, sealhulgas vandenõu peamehel Jamal al-Badawil, kinnipidamisest kõrvale hoida;
- D. arvestades, et julgeolekuolukorda halvendavad veelgi kodusõda Zaidi šiitidest revivalistide vastu riigi põhjaosas Şa'dah's ning separatistliku liikumise vägivallapuhang riigi lõunaosas;
- E. arvestades, et kohalik võitlus Şa'dah' piirkonnas võttis piirkondliku ulatuse, kui Saudi Araabia sõjavägi lõi mässulised Saudi Araabia ja Jeemeni piirilt tagasi ning korraldas vähemalt kaks karistusrünnakut mässuliste positsioonidele;
- F. arvestades, et 2008. aasta toidukriisil oli tohutu mõju Jeemeni elanikkonna vaesemale osale, samal ajal kui ülemaailmne finantskriis, eelkõige naftatulu vähenemine, on mõjunud laastavalt riigi rahandusele, ning et seda süvendab veelgi tungivalt vajalike majandus- ja maksureformide piiratud rakendamine;
- G. arvestades, et Jeemeni naftavarud, mis annavad üle 75 % riigi tulust, on ammendumas

ning riigil on jätkusuutlikuks naftajärgseks majanduseks vähe elujõulisi valikuid;

- H. arvestades, et Jeemeni ees seisvate muude märkimisväärsete probleemide hulka kuulub ränk veepuudus, mida põhjustavad mitmed tegurid, sealhulgas suurenev vee kasutamine riigis, halb veemajandus, korrupsioon, puudulik varude haldamine ja vett raiskavad niisutusmeetodid; arvestades, et valitsuse hinnangul toimub 99% kogu veevõtust loata;
- I. arvestades, et toidu ja vee puuduse tõttu Jeemenis tekkinud olukorda halvendab veelgi elanikkonna sõltuvus katapöösast, kiiret tulu toovast narkootilisest põllukultuurist, mis hästi kasvamiseks vajab tugevat niisutamist ja mida kasvatatakse nii laialdaselt, et Jeemenist on saanud toiduainete netoimportija;
- J. arvestades, et Jeemen on Araabia riikide hulgas vaeseim riik, kus sissetulek elaniku kohta aastas jääb alla 650 euro, kus peaaegu pool elanikkonnast teenib alla 2 euro päevas ning kus töötuse määr on 35%; arvestades, et samal ajal on seal üks maailma kõrgemaid iibeid, mis tekitab täiendavaid majandus-, haridus- ja sotsiaalseid probleeme;
- K. arvestades, et riigi stabiilsust mõjutavad ka kasvav piraatlus Adeni lahes ja pidev rändesurve Somaali poolsaarelt;
- L. arvestades, et EL on 2004. aastast alates andnud Jeemenile abi rohkem kui 144 miljoni euro väärtuses, millest suurem osa on läinud majandusarenguks, ning on rakendanud kahepoolseid abiprogramme Jeemeni politsei ja merepiirivalve toetamiseks, näiteks 7,5 miljoni euro suurune abi riigi politseiakadeemia moderniseerimiseks;
- M. arvestades, et Jeemeni haridussüsteem on ikka veel vähe arenenud, mida näitab umbes 50 % elanikkonna ja umbes 70% naiste kirjaoskamatus ning kvalifitseeritud õpetajate ebapiisav arv;
- N. arvestades, et Jeemeni valitsus on tunnistanud valitsemisega seotud reformid riigi reformikavas esmatähtsaks;
- O. arvestades, et parlamendivalimised, mis pidid toimuma 2009. aasta aprillis, on lükatud edasi, et ametivõimud saaksid viia ellu valimissüsteemi olulised reformid; arvestades, et Jeemeni president Ali Abdullah Saleh on pärast Liibüa presidenti Mu'ammara al-Quadafit kõige kauem ametis olnud riigipea Lähis-Idas;
- P. arvestades, et ikka veel tekitab tõsist muret demokraatia, inimõiguste ja kohtunike sõltumatusega seotud areng Jeemenis, eeskätt ebaõiglased kohtuprotsessid riigi kurikuulsas erikriminaalkohtus ning piinamise kasutamine valetunnistuste väljapressimiseks; arvestades, et on esinenud ajakirjanike tagakiusamist; arvestades, et eriti raske on naiste olukord seoses sundabieludega ning sellega, et õigusaktides koheldakse mehi ja naisi erinevalt;
- Q. arvestades, et kuut Euroopa kodanikku – viit sakslast ja üht britti – hoitakse pärast nende röövimist 2009. aasta juunis ikka veel pantvangis ning veel kolm sama rühma liiget leiti kohe pärast röövimist surnult; arvestades, et mõned kohalikud hõimuliidrid on viidanud, et nende röövide eest on vastutav Al Qaeda,

1. väljendab sügavat muret Al Qaeda suureneva kohaloleku pärast Jeemenis ning rõhutab, et konkreetsete meetmete võtmata jätmine võib veelgi õhnestada keskvalitsuse mõjuvõimu ja destabiliseerida piirkonda sel määral, nagu see toimus Somaalias ja Afganistanis, see omakorda annab Al Qaeda juhitud või temalt innustust saanud äärmuslastele võimaluse uuesti grupeeruda, organiseeruda, väljaõpet korraldada ja ellu viia Jeemeni territooriumilt džihaadi terroristlikke operatsioone kogu maailmas;
2. kordab uuesti oma nõudmist sõlmida Şa'dah's ja Lõuna-Jeemenis viivitamatu relvarahu ning väljendab arvamust, et kestvat rahu on võimalik saavutada üksnes tervikliku poliitilise lahendusega;
3. tuletab kõikidele konflikti osapooltele meelde nende kohustust austada inimõigusi ja rahvusvahelist humanitaarõigust; kutsub osapooli üles võimaldama konflikti eest põgeneda soovivate tsiviilisikute jõudmist turvalistele aladele, hõlbustama ÜRO ja valitsusväliste organisatsioonide juurdepääsu piirkondadesse, kuhu on koondunud riigisiselt ümberasustatud isikud, ning võimaldama kiiremas korras meditsiinilise ja humanitaarse hädaabi jõudmist ümberasustatud isikuteni;
4. kordab oma toetust ühtsele, stabiilsele ja demokraatlikule Jeemenile;
5. kutsub Jeemeni võime üles rakendama tungivalt vajalike institutsioonilisi, majandus- ja maksureforme, nimelt tugevdama demokraatlikult valitud institutsioonide rolli ja suutlikkust kesk- ja kohalikul tasandil, tugevdama riigiasutusi, parandama ettevõtluskeskkonda, edendama Jeemeni integratsiooni ülemaailmsesse ja piirkondlikku majandusse, laiendama sotsiaalteenuste pakkumist, kindlustama tööhõive- ja haridusvõimalusi, võitlema korruptsiooni, inflatsiooni ja tööpuudusega ning kärpima riigi toetusi;
6. kutsub Jeemeni võime üles viima ellu reforme, mis on vajalikud inimõiguste olukorra parandamiseks riigis, eeskätt ajakirjandusvabaduse, õiglase kohtumenetluse, meeste ja naiste võrdse kohtlemise tagamiseks ning sundabielude kaotamise tagamiseks; tunneb sellega seoses heameelt hiljutise seaduse üle, milles minimaalseks abiellumise vanuseks sätestati 17 aastat;
7. toonitab, kui tähtis on korraldada 2011. aastal valimised, ning ergutab kõiki erakondi täitma kokkuleppeid, milles esitatakse valimissüsteemi parandamiseks ja demokraatia tugevdamiseks vajalikud meetmed, ning eelkõige võtma arvesse valimiste ELi vaatlusmissiooni poolt pärast 2006. aasta demokraatlikke presidendi- ja kohalikke valimisi antud soovitusi; kutsub komisjoni ja nõukogu üles jälgima, kuidas edeneb põhiseadus- ja valimisseadusreform, mille tõttu on parlamendivalimised edasi lükatud;
8. tunneb heameelt korruptsiooniga võitlemise meetmete üle, mida ametivõimud on juba võtnud, nimelt keske kontrolli ja auditi organisatsiooni ning korruptsiooniga võitlemise kõrge riigiasutuse loomise üle;
9. kutsub Pärsia lahe riike üles, et nad seaksid Pärsia lahe koostöönõukogu liikmeks saamisel Jeemenile eeltingimuseks vajalike reformide elluviimise, mis hõlmab riigi toetuse

vähendamist, korrupsiooniga tegelemist ja julgeolekuprobleemide vähendamiseks võetavaid meetmeid; kutsub sellega seoses komisjoni ja nõukogu üles, et nad paluksid Pärsia lahe koostöönõukogul hakata vahendajaks, kes oleks võimeline tooma Jeemeni eri osapooled läbirääkimiste laua taha ja alustama laiahaardelist poliitilist dialoogi;

10. tunneb heameelt Jeemeni aktiivse rolli üle rahvusvahelistes koordineeritud strateegiates, näiteks operatsioonis Atalanta;
11. nõuab, et Jeemenisse saadetaks täieõiguslik Euroopa Komisjoni delegatsioon, kes vastutaks abi haldamise eest ja kellel oleks kohapeal täiendav personal; kutsub komisjoni üles parandama abi mõjusust;
12. kutsub komisjoni ja nõukogu üles tagama, et rahvusvahelise üldsuse antud abi ning eelkõige Euroopa Liidu eelarvest antud abi kasutatakse selliste projektide rahastamiseks, millest on otseselt kasu võimalikult suuremal arvul inimestel ning mille mõjusust hinnatakse kohapeal;
13. kutsub Jeemeni võime üles tugevdama mere- ja maapiirivalve üksusi, täiustama politsei väljaõpet ning looma programme vanglatöötajate professionaalsemaks muutmiseks, et parandada julgeolekut riigis ja riigi suutlikkust võidelda terrorismiga;
14. kutsub komisjoni ja nõukogu üles rakendama Jeemeni jaoks spetsiaalset abiprogrammi, mis hõlmaks koolitust Jeemeni ametnikele väljaspool riiki (nagu EUJUST LEX korraldas Iraagis) ja koolitajate saatmist olulisematesse ministeeriumidesse (nagu EL korraldas Bosnias ja Hertsegoviinas);
15. kutsub Jeemeni ametivõime üles suurendama jõupingutusi, et vabastada kuus Euroopa kodanikust pantvangi, keda praegu Jeemenis kinni peetakse;
16. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, Jeemeni valitsusele ja parlamendile ning Pärsia lahe koostöönõukogule.